

Soós Kálmán

(1962-2011)

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora történész, közéleti személyiség, a kárpátaljai magyar nemzettrész kiemelkedő alakja.

Ahogy azt róla Bakos István a Bethlen Gábor Alapítvány Kuratóriuma nevében, ügyvezető kurátorként írta, „alkotó élete teljében ragadta el a halál, az embernek és tanárnak egyaránt kiváló vezetőt Soós Kálmánt. Halála nagy vesztesége nemcsak az egyetlen ottani, a beregszászi magyar főiskolának, hanem Kárpátalja és a nagyvilág magyarságának is. Emlékszem, amikor vezetőtársaival közösen vette át 2004-ben, a Bethlen Gábor-díjat, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola magyarságszolgálatáért. Szerény büszkeséggel. Rendkívül nehéz körülmények közepette, rektori feladatát egy évtizeden át felelősen végezte. Fölmérhetetlen, amit részben szakmai karrierje hátterbe szorításával, intézményvezetőként végzett.”

2011-ben, a nemzeti összetartozás napja alkalmából Soós Kálmán magyar állami kitüntetést kapott. *A kárpátaljai magyar felsőoktatás megteremtése érdekében kifejtett erőfeszítéseinek elismeréseként a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült.*

A kitüntetést átadó Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára a következőképp méltatta: Soós Kálmán rendkívül fontos szerepet játszott a kárpátaljai magyar nyelvű felsőoktatás és tudományosság megteremtésében, és mindenekelőtt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola létrehozásában. A kitüntetett kezdetől fogva heroikus küzdelmet folytatott azért, hogy a kárpátaljai magyarság jövője szempontjából kulcsfontosságú felsőoktatási intézmény fennmaradjon, és színvonalas képzést biztosítson. Soós Kálmán munkássága, kitartása, tudományos és közéleti szerepvállalása méltán állítható követendő példaként mind a kárpátaljai, mind az egész külhoni, mind pedig az anyaországi magyarság elé.

A kárpátaljai magyar hírportál búcsúztatója szerint dr. Soós Kálmán, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ungvári Járási Alapszervezetének elnöke jelentős szerepet vállalt a kárpátaljai magyar közösség és felsőoktatás megteremtésében, tudományos munkássága által is maradandó értékeket teremtett az utókor számára.

Dr. Soós Kálmán 1962. június 14-én született Szalókán. 1979-ben érettségizett az Eszényi Középiskolában. Tehetsége és az akkori divat szerint középiskolai tanulmányait folytathatta volna az akkortájt magasabb presztízsunek számító közeli városok oktatási intézményeiben, de a rá mindig is jellemző lokálpatriotizmusa szerint döntött. Kitartása példamutatóvá vált az utána következő fiatalok számára, mert felvételt nyert az Ungvári Állami Egyetem történelem szakára. Kutatási területe a reformáció terjedése Kárpátalján az 1517–1600 közötti években volt. Témaválasztása abban a korban merésznek tűnt, és nem volt szokványos az sem, hogy mindezt levéltári kutatásokra alapozta. Az egyetem befejezése után 1984-től a Nagydobronyi Középiskolában történelmet tanított, és közben kereste a lehetőséget, hogyan és hol folytathatná tanulmányait aspirantúrára a magyar nép története témakörében.

A Magyar Köztársaság kezdeményezésére és támogatásával megalapított ungvári Hungarológiai Központ létrejöttében is szerepet vállalt. A Hungarológiai Intézetben 1995-ig dolgozott tudományos munkatársként. A központ igazgatóhelyetteseként nagy erőfeszítéseket tett azért, hogy az intézetben folyó kutatási tevékenység szakítson a szovjet hagyományokkal, és a hiteles forrásokra épülő valós helyzetet tárják fel szűkebb régióink és ezen belül a magyar nemzet múltjával, jelenével kapcsolatban.

Lelkes fiatal és elkötelezett magyar történészként oktatta Magyarországon történetét az Ungvári Állami Egyetem magyar karán. Érdekes előadásainak, tudásának hamar híre ment az egyetem nem magyar szakos hallgatói között, és óráit más szakokról is látogatták a diákok. Részt vett a II. világháború utáni első kárpátaljai magyar nyelvű „Magyarország története” című tankönyv megírásában.

Tudományos munkásságát még középiskolai tanárként kezdte. Ez irányú tevékenysége a Kárpát-medencében élő népek etnikai viszonyainak kutatásához kapcsolódott. Tudományos fokozatát az Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai és Balkanisztikai Intézetében kapta 1993-ban. Kandidátusi disszertációját „Politikai harc Magyarországon a 17. század második felében” címmel írta.

Dr. Soós Kálmán nemzetközi tudományos konferenciák előadója és résztvevője volt Magyarországon, Szlovákiában, Romániában, Ukrajnában.

1996-tól a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola (ma a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola) tudományos munkáért felelős főigazgató-helyettese lett, majd 2000 novemberétől a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektoraként tevékenykedett. A főiskola megalapításától kezdve aktívan részt vett a fiatal intézmény kiépítésében. Az ő vezetésével valósult meg az intézmény első sikeres akkreditációja. Önként vállalt kötelességét felelősen, bölcsen, higgadtan és jóindulattal látta el.

Munkásságát több kitüntetéssel elismerték:

– Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Kuratóriuma által Kemény Zsigmond díj, a helyi és az anyaországi kultúra kapcsolatának

építéséért, a Magyar Kultúra Napja alkalmából, 2006.

– Győr Megyei Jogú Város Közgyűlése, ezüst emlékérem, a nemzeti kulturális értékek őrzése és közkinccsé tétele érdekében kifejtett munkássága elismeréséül a Magyar Kultúra Napja alkalmából, 2006.

– A Megyei Közigazgatás és a Megyei Tanács dicsérő oklevele az Ungvári Járási Tanács KMKSZ frakciójának vezetőjeként a szakbizottságokban kifejtett munkájáért, 2007.

– A Magyar Tudományos Akadémia oklevele a magyar tudományosság, a kárpátaljai magyar közösség érdekében és támogatására végzett munkájáért, 2010.

– A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje, 2011.

Dr. Soós Kálmán tagja volt különböző, az oktatás és tudomány kérdéseivel foglalkozó tanácsadó testületnek és helyi szervezetnek.

Közéleti szerepét 1996-ban a KMKSZ Ungvári Középszintű Szervezetének elnökeként kezdte. 2006-ban, majd 2010-ben a KMKSZ jelöltjeként az Ungvári Járási Tanács tagjává választották, ahol a KMKSZ frakcióvezetőjeként tevékenykedett.

Dr. Soós Kálmán pedagógus, iskola- és közösség-szervező is volt egyben, közéleti személyiség és jó értelemben vett politikus. Élete és munkássága méltán tekinthető követendő példának a kárpátaljai és az összmagyarság számára. Racionális, körültekintő, igazságszerető jelleme, valamint az élete során tanúsított türelem és kitartás elkísérte utolsó küzdelmében is.